Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Image not found or type unknow

Державний обліковий номер: 0826U003839

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 21-07-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Артеменко Денис Вікторович

2. Denys V. Artemenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2754-8442

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 101

Назва наукової спеціальності: Екологія

Галузь / галузі знань: природничі науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 101 Екологія

Дата захисту:

Спеціальність за освітою: 101 екологія

Місце роботи здобувача: Національний природний парк "Деснянсько-Старогутський"

Код за ЄДРПОУ: 24006786

Місцезнаходження: вул. Новгород-Сіверська, Середина-Буда, Середино-Будський р-н., 41000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 16488

Повне найменування юридичної особи: Сумський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 04718013

Місцезнаходження: вул. Герасима Кондратьєва, Суми, Сумський р-н., 40021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Сумський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 04718013

Місцезнаходження: вул. Герасима Кондратьєва, Суми, Сумський р-н., 40021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 34.35.17

Тема дисертації:

1. Стан і динаміка популяцій рідкісних видів рослин Деснянського біосферного резервату

2. State and Dynamics of Populations of Rare Plant Species in the Desnianskyi Biosphere Reserve

Реферат/анотація:

1. В умовах посилення глобальних екологічних змін, що супроводжуються трансформацією природних екосистем, фрагментацією середовищ існування, кліматичними зрушеннями та зростанням антропогенного навантаження, проблема збереження біорізноманіття набуває особливої актуальності. Найбільш уразливими компонентами флори є рідкісні види рослин, існування яких пов'язане з обмеженими ареалами, невеликою чисельністю популяцій і високою залежністю від умов середовища. Одним із ключових осередків збереження раритетного фіторізноманіття Українського Полісся є Деснянський біосферний резерват, природні комплекси якого зазнають впливу природних, антропогенних і воєнно зумовлених чинників, що ускладнює збереження рідкісних видів рослин. У дисертаційній роботі наведено результати комплексного популяційного аналізу Dactylorhiza incarnata (L.) Soó, Lilium martagon L. та Pulsatilla patens (L.) Mill., виконаного в межах Деснянського біосферного резервату. Дослідження ґрунтується на інтегрованому використанні демографічного, морфометричного, онтогенетичного та віталітетного аналізів у поєднанні з довготривалим популяційним моніторингом. Це дозволило оцінити сучасний стан популяцій, виявити

закономірності їх функціонування, встановити особливості реалізації життєвих стратегій, простежити довготривалі зміни популяційних параметрів і обґрунтувати наукові засади їх ефективного збереження.

2. Against the background of intensifying global environmental changes, including the transformation of natural ecosystems, habitat fragmentation, climate change, and increasing anthropogenic pressure, biodiversity conservation has become an issue of particular importance. Rare plant species represent the most vulnerable component of the flora because their persistence depends on restricted distribution ranges, small population sizes, and high sensitivity to environmental conditions. One of the principal centres for the conservation of rare phytodiversity in the Ukrainian Polissia is the Desnianskyi Biosphere Reserve, whose natural ecosystems are affected by natural, anthropogenic, and war-related factors, substantially complicating the conservation of rare plant species. The dissertation presents the results of a comprehensive population analysis of Dactylorhiza incarnata (L.) Soó, Lilium martagon L., and Pulsatilla patens (L.) Mill. conducted within the Desnianskyi Biosphere Reserve. The study is based on the integrated application of demographic, morphometric, ontogenetic, and vitality analyses combined with long-term population monitoring. This approach made it possible to assess the current state of populations, identify patterns of their functioning, reveal species-specific life-history strategies, trace long-term changes in population parameters, and substantiate scientific principles for their effective conservation.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0121U113245

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Раціональне природокористування

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Артеменко Д.В., Клименко Г.О. Дослідження популяції Lilium martagon L. в урочищі «Радгоспний бір» біосферного резервату Деснянський. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Агрономія і біологія, 2025, 1(59), С. 8-13. DOI:10.32782/agrobio.2023.4.3
- 2. Клименко, Г. О., Артеменко, Д. В., & Клименко, І. М. (2023). Оцінка стану популяцій рідкісних видів рослин Circaea alpina L. та Lilium martogon L. В НПП «Деснянсько-старогутський». Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Агрономія і біологія, 54(4), 15-21. https://doi.org/10.32782/agrobio.2023.4.3
- 3. Артеменко Д.В., Клименко Г.О. (2026). Динаміка та онтогенетична структура популяцій Pulsatilla patens у Деснянському біосферному резерваті. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія Агрономія і біологія, 1(63), 2026. С. 48-54. DOI: https://doi.org/10.32782/agrobio.2026.1.5
- 4. Klymenko H., Artemenko D., Klymenko I., Kovalenko N., Butenko S., Melnyk A., Horbas S., Tovstukha O. (2023). Criteria for evaluating the state of rare plant species populations. Modern Phytomorphology. 17: 98-106. DOI: 10.5281/zenodo.200121
- 5. Артеменко Д.В., Клименко Г.О. Особливості репродуктивних стратегій рідкісних видів рослин деснянського біосферного резервату (на прикладі Lilium martagon L. та Pulsatilla patens (L.). Mill.). Scientific multidisciplinary monograph «Scientific research: current issues, achievements, and innovations in the modern world». International Center for Science and Social Transformation, 2026. P. 12-17.
- 1. Артеменко Д.В., Клименко Г.О. Рідкісні рослини у лісових фітоценозах. Матеріали науково-практичної конференції викладачів, аспірантів та студентів Сумського НАУ (25-28 квітня 2023 року). Суми, 2023. С. 15.
- 2. Артеменко Д. В., Артеменко Д. Д., Клименко Г. О. Оцінки впливу воєнних злочинів на території НПП "Деснянсько-Старогутський". Матеріали всеукраїнської наукової конференції студентів та аспірантів, присвяченої міжнародному дню студента (14-16 травня 2024 року). Суми, 2024. С. 29.

- 3. Артеменко Д. В. Оцінки стану популяції рідкісного виду Pulsatilla patens (L.) Mill. на території НПП «Деснянсько-Старогутський». Матеріали Всеукраїнської наукової конференції студентів і аспірантів, присвяченої Міжнародному дню студента (18-22 листопада 2024 р.). – Суми, 2024. – С. 55.
- 4. Артеменко Д.В., Клименко І.М. Морфометричний аналіз популяції рідкісного виду Circaea alpina L. в умовах НПП «Деснянсько-Старогутський». Екологічні дослідження XXI ст.: проблематика та перспективи: збірник матеріалів Міжнародної конференції студентів та молодих вчених, (10 червня 2024 р.). Суми, 2024. С. 53-55.
- 5. Артеменко Д.В., Клименко І.М., Клименко Г.О. Особливості охорони рідкісних видів рослин в умовах обмеженого доступу до природних територій: досвід національних парків та урбанізованих зон. Матеріали НПК викладачів, аспірантів та студентів Сумського НАУ (14-18 квітня 2025 р.). м. Суми, 2025. С. 29.
- 6. Клименко І.М., Артеменко Д.В. Вплив сучасних екологічних і воєнних факторів на рідкісні орхідні Сумської області (на прикладі Dactylorhiza incarnata). Матеріали Всеукраїнської наукової конференції студентів та аспірантів, присвяченої Міжнародному дню студента (17-21 листопада 2025 р.). м. Суми, 2025. С. 56.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези; методичні документи; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення стану навколишнього середовища

Охоронні документи на ОПІВ:

Літературні та художні твори

Артеменко Д.В., Клименко Г.О. Свідоцтво про право власності на твір № 142075 від 28 січня 2026 року на наукову статтю «Дослідження популяції Lilium martagon L. в урочищі «Радгоспний бір» Біосферного резервату “Деснянський”».

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U113245

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Клименко Ганна Олександрівна

2. Hanna O. Klymenko

Кваліфікація: к. б. н., доц., 03.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1859-4997

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 04718013

Місцезнаходження: вул. Герасима Кондратьєва, Суми, Сумський р-н., 40021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Різничук Надія Іванівна

2. Nadiia I. Riznychuk

Кваліфікація: к. б. н., доц., 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4863-6775

Додаткова інформація: scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57209638361; Scopus ID: 57209638361

Повне найменування юридичної особи: Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

Код за ЄДРПОУ: 02125266

Місцезнаходження: вул. Шевченка, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Куземко Анна Аркадіївна

2. Anna A. Kuzhemko

Кваліфікація: д. б. н., пров.н.с., 03.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9425-2756

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут ботаніки ім. М. Г. Холодного Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417199

Місцезнаходження: вул. Терещенківська, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зубцова Інна Володимирівна

2. Inna V. Zubtsova

Кваліфікація: к. б. н., доц., 03.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація: ;https://orcid.org/0000-0001-6339-931X;https://scholar.google.com.ua/citations?user=ngSZQ0IAAAAJ&hl=uk;https://www.mendeley.com/profiles/inna-zubtsova/;https://publons.com/researcher/1834093/inna-m-zubtsova/

Повне найменування юридичної особи: Сумський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 04718013

Місцезнаходження: вул. Герасима Кондратьєва, Суми, Сумський р-н., 40021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кирильчук Катерина Сергіївна
2. Kateryna S. Kyrylchuk

Кваліфікація: к. б. н., доц., 03.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9968-4833

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 04718013

Місцезнаходження: вул. Герасима Кондратьєва, Суми, Сумський р-н., 40021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Скляр Вікторія Григорівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Скляр Вікторія Григорівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Артеменко Денис Вікторович
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна